

Инвестираме във вашето бъдеще

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

България Инженеринг ЕАД

TRACTEBEL Engineering
GDF SUEZ

ИНФОРМАЦИОНЕН СЕМИНАР:

**„МОДЕЛ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ТЪРГОВИЯ С БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ В БЪЛГАРИЯ:
ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ, КЛЮЧОВИ ПРЕДИМСТВА“**

ИНЖ. ПЛАМЕН ДИЛКОВ

Този документ е създаден по проект „Повишаване на институционалния капацитет на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) с цел предоставяне на повече и по-качествени услуги в областта на енергийната ефективност“, с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Инвестираме във вашето бъдеще

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

1

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	2
I. ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ – РОЛЯ И ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА	3
II. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА.....	5
III. ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ – ТРАНСПОНИРАНЕ НА ДИРЕКТИВА 2012/27/ЕС В ЗЕЕ	13
IV. ТЪРГУЕМИ БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ	21
V. ПРИЛОЖЕНИЕ НА БЕЛИТЕ СЕРТИФИКАТИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ ОПИТ	25
VI. СХЕМА НА МЕХАНИЗЪМ ЗА ТЪРГОВИЯ С БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ (ТБС) В БЪЛГАРИЯ.....	29
VII. ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ТЪРГОВИЯ С БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ.....	51
VIII. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА ЗА ЦЕНИТЕ НА ПОТРЕБЛЕНИЕТО	58

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “ Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

В последните години понятието **енергийна ефективност** придоби изключителна важност в световен мащаб. Това се дължи основно на постепенното изчерпване на природните ресурси и сложната политическа и икономическа обстановка в различни части на света, което води до увеличаване на цената на енергийните ресурси. Тези предпоставки принуждават развитите страни да работят в две основни насоки:

- търсене на алтернативни източници на енергия;
- разработване на програми за енергийна ефективност.

Енергийната ефективност е инвестиция в бъдещето, която дава комфорт, реални икономии и съобразяване с природата на планетата.

Енергийна ефективност е разумното използване на предоставените горива и енергии във всички сектори – крайни потребители на енергии.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

I. ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ – РОЛЯ И ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА

Намаляването на потреблението на енергия и премахването на загубите на енергия има все по-голямо значение за Европейския Съюз. Целта за намаляване на потреблението на енергия в Съюза е в размер от 20% до 2020 г и 27% до 2030 г. Мерките за повишаване на енергийната ефективност все по-често се разглеждат като средство, не само за намаляване на емисиите на парникови газове, повишаване на сигурността на доставките и намаляване на разходите за внос, но и за увеличаване на конкурентоспособността на икономиката.

За постигането на целите за енергийна ефективност, е важно, не само да се въведат необходимите мерки, а и да се убеди крайният потребител в тяхното изключително значение и полезно действие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Политиките на Европейския Съюз в областта на климата и енергетиката до 2030 година предвиждат четири важни цели:

- обвързваща за Европейския Съюз цел за **намаляване с най-малко 40% на емисиите на парникови газове** до 2030 г. спрямо равнищата от 1990 г.;
- обвързваща на равнището на Европейския Съюз цел енергията от възобновяеми източници да достигне поне 27% от енергийното потребление през 2030 г.;
- индикативна цел на равнището на ЕС за подобрене на енергийната ефективност с най-малко 27% през 2030 г.;
- подкрепа за завършване на изграждането на вътрешния енергиен пазар чрез спешно изпълнение на **целта за 10% от съществуващата електроенергийна междусистемна свързаност** не по-късно от 2020 г., по-специално за балтийските държави и Иберийския полуостров, и постигане на целта за 15% до 2030 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

II. МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

Директивата определя понятието „енергийна ефективност” като „съотношение между изходното количество произведени стоки и/или услуги и вложената енергия”. За оценка на ЕЕ се използва реципрочната ѝ величина наречена „енергийна интензивност” (ЕИ). Последната се представя чрез така наречените „индикатори за ЕИ”. Те представляват отношение между потребената енергия (изразена в kt_{oe}, GWh) и произведената добавена стойност (изразена в € - евро, лева/паритетни лева). На ниво национална икономика се дефинират като „макроиндикатори” (ПЕИ и КЕИ) и представляват отношение между ПЕП и КЕП към БВП.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Данни за ЕИ са посочени в следната таблица:

Индикатор	Дименсия	България	ЕС25	Превишение, %
ПЕИ	кoe/€2005p	0.254	0.144	76
КЕИ	кoe/€2005p	0.126	0.095	33
Отношение	-	0.496	0.660	

Макроиндикатори за ЕЕ на българската икономика, 2012 г.

Източник: ENERDATA-Франция (a.odyssee-indicators.org)

Следователно в момента нашата икономика изразходва 3/4 пъти повече първични енергийни ресурси за производство на единица БВП. Стойностите на ЕИ на националните икономики, се влияят силно от икономическата структура (съотношението между секторите) и структурата на КЕП (дяловете на потребяваните горива и енергии).

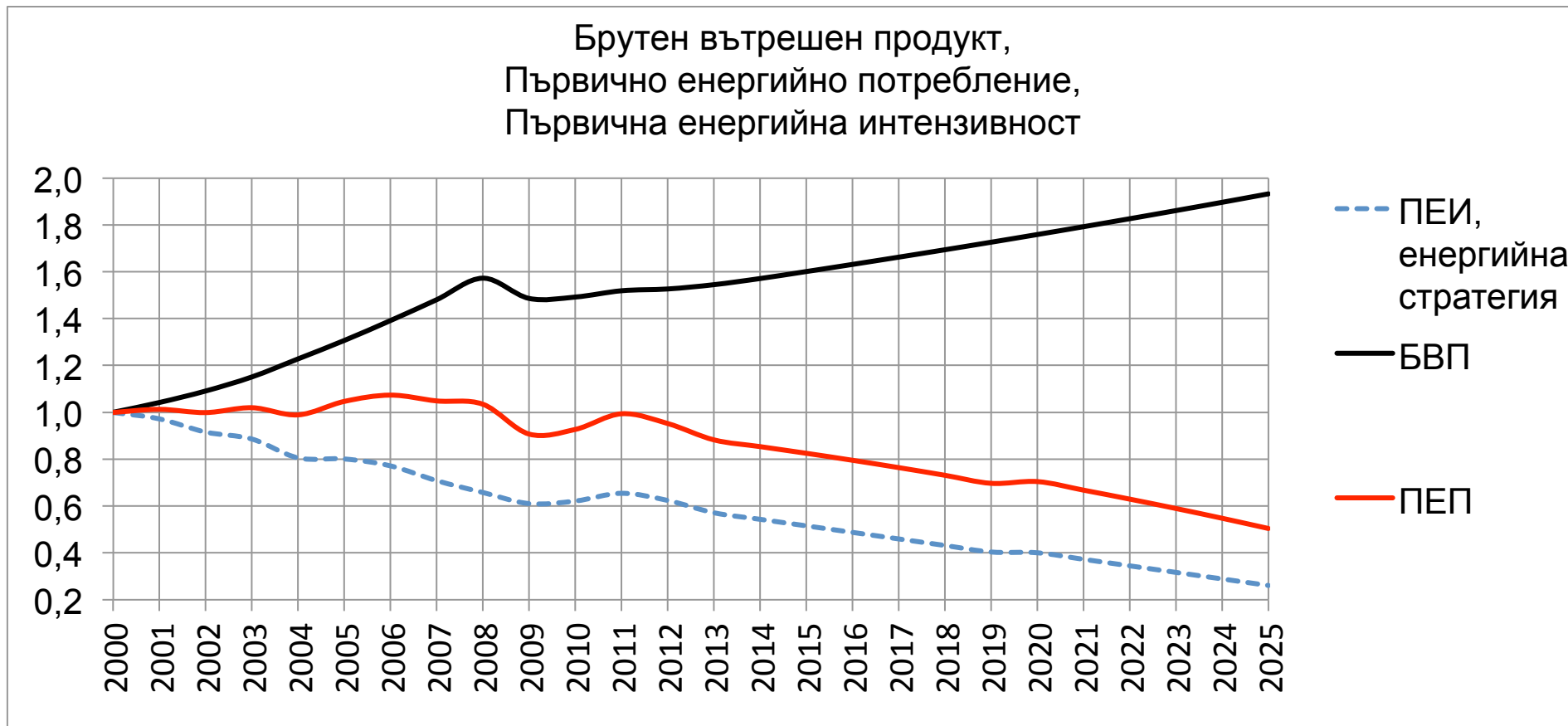
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ПЕП 2000 - 2025 Източник: АУЕР

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Горната фигура е построена на базата на:

- Наблюдаваното и прогнозирано развитие за периода 2000-2013 г., източник АУЕР
- бъдещото нарастване на БВП, заложено в „Национална програма за развитие: България 2020“ и
- планираното в Енергийната стратегия двойно намаляване на ПЕИ до 2020 г.

Очаква се ПЕП да намалява плавно и през 2020 г. да достигне 15 040 ktоe/годишно, което е около 5 080 ktоe/ годишно по-малко спрямо ПЕП през 2005 година. Около половината от посоченото намаление, т.е. около 2 540 ktоe годишно, трябва да се реализира при крайното енергийно потребление.

През 2012 г. се забелязват първите положителни ефекти върху енергийната ефективност на икономиката след икономическата криза.

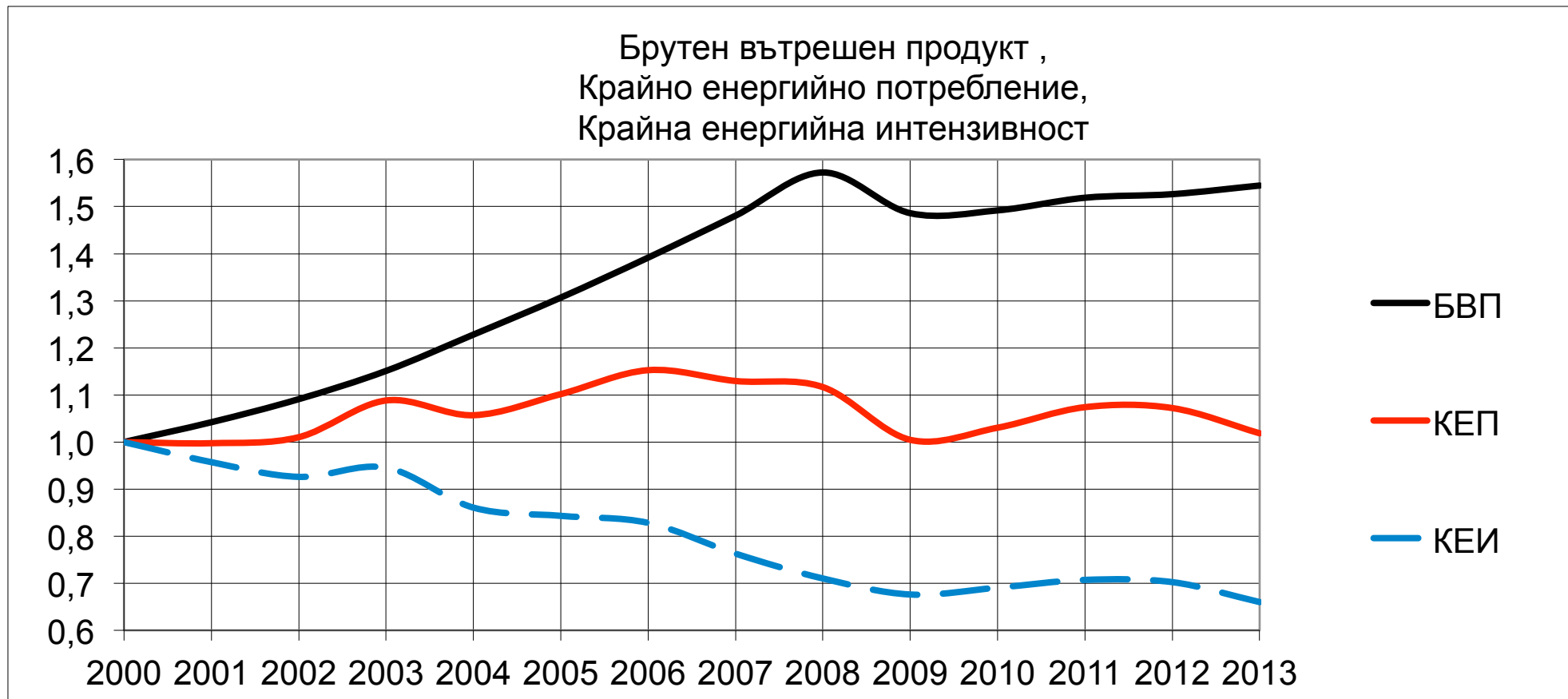
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

КЕП 2000 - 2013 Източник: АУЕР

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

През 2013 г. се наблюдава съществено намаляване (5%) на крайното енергийно потребление КЕП спрямо нивото от 2012 г., докато в същото време крайната енергийна интензивност намалява със 6 %. Следователно крайната енергийна интензивност възстановява низходящото си движение от периода 2000-2009 г., като възстановяването е силно изразено.

В периода 2012-2013 г. енергийната ефективност при крайното потребление се подобрява значително, въпреки слабите промени в енергийния микс, предоставен на крайните енергийни потребители.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

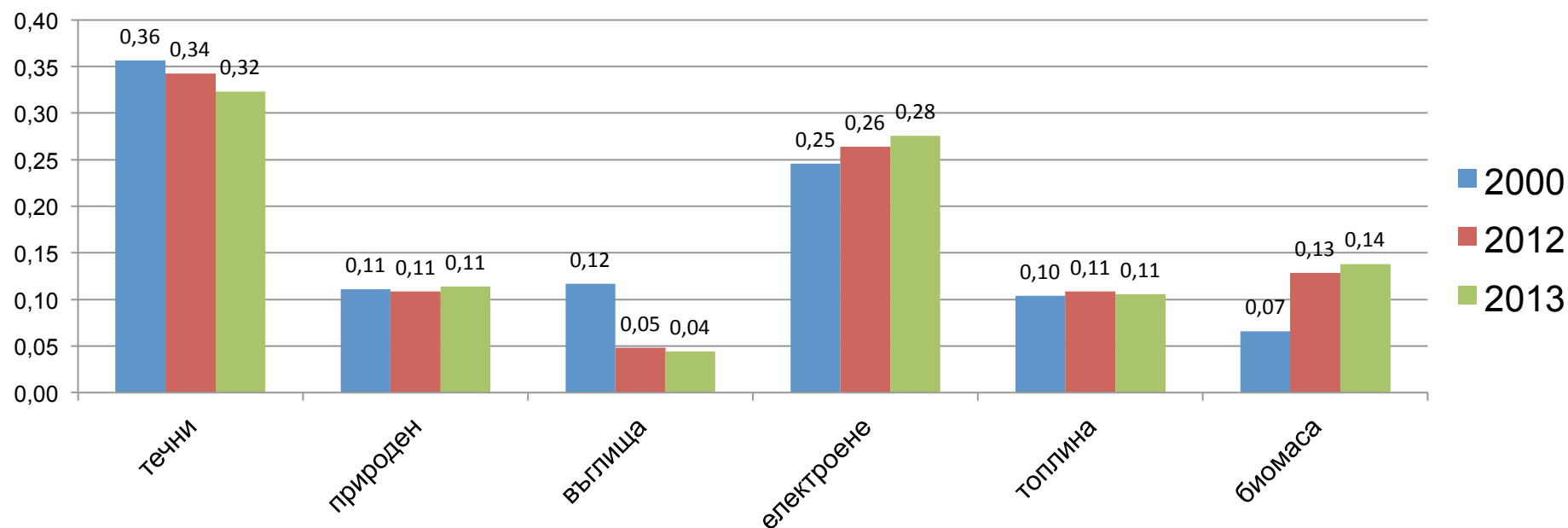

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

КРАЙНО ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ: Дялове по горива и енергии, (2000/2012/2013)

Дялове на горива и енергии в Крайното енергийно потребление в периода 2000- 2012-2013 г.
Източник: НСИ

Най-голям е дялът в крайното енергийно потребление на течните горива, следвани от електроенергията и биомасата.

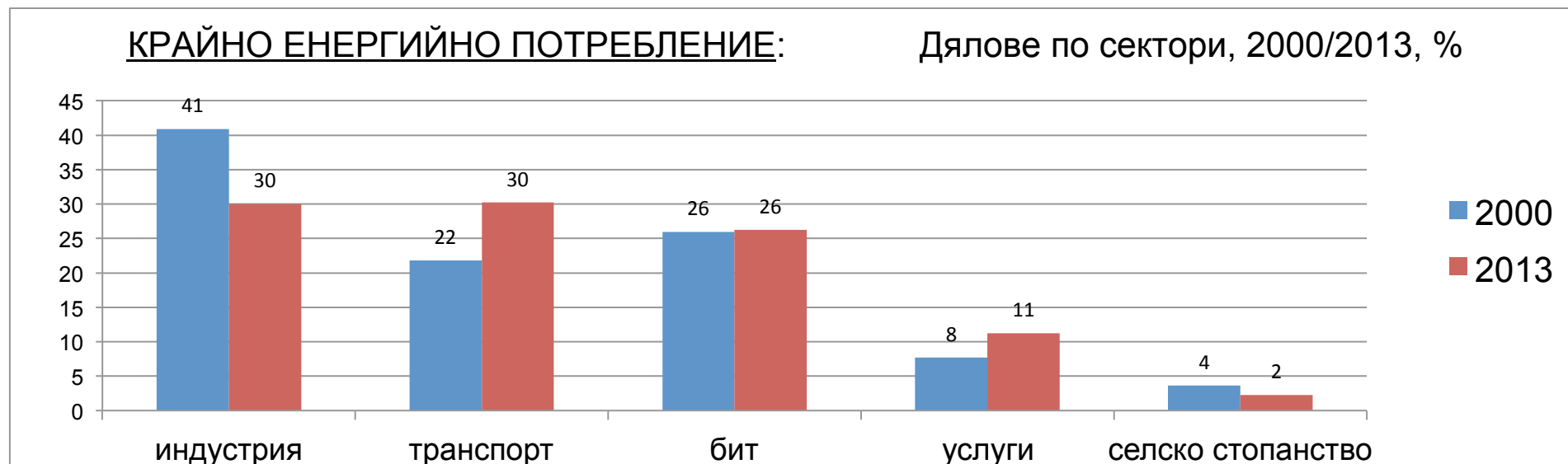
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Дялове на секторите-крайни енергийни потребители в КЕП
за периода 2000-2013 г. Източник: НСИ

Транспортът и индустрията са най-големите потребители на енергия, следвани от домакинствата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

III. ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ – ТРАНСПОНИРАНЕ НА ДИРЕКТИВА 2012/27/ЕС В ЗЕЕ

Анализът на актуалната ситуация в България сочи високо ниво на транспониране на Европейските Директиви в областта на Енергийната Ефективност, като и внедряването на схема за задължения и отчитане на енергийните спестявания.

Въз основа на анализиранияте данни, се установява високо изпълнение на поставените цели в общественения сектор (176%) и изоставане в секторите на промишлените системи (38%) и на търговците на енергия (38%), като задължени лица, покриващи 82% от националната цел за енергийни спестявания.

Законът за енергийна ефективност (ЗЕЕ) (Обн., ДВ, бр. 98 от 14.11.2008 г.) транспонира в българското законодателство изискванията на Директива 2006/32/ЕО за енергийна ефективност при крайното потребление и енергийните услуги.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Общата индикативна национална цел за енергийно спестяване **до 2016** година е в размер на не по-малко от 9 % от крайното енергийно потребление за 9 години (средно по 1 % годишно). Това означава, че страната ни трябва да осигури спестяване на горива и енергии на обща стойност 627 ktoe.

Действащата към момента нормативна уредба е въвела индивидуални цели за енергийни спестявания и индивидуални междинни индикативни цели за енергийни спестявания на следните задължени лица:

1. търговци с енергия;
2. собственици на всички сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 500 кв. м, а от 9 юли 2015 г. - с разгъната застроена площ над 250 кв. м.;
3. собственици на промишлени системи, чието годишно потребление на енергия е над 3000 MWh.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Директива 2012/27/ЕС влиза в сила през декември 2012 г., регламентирайки задължението на държавите-членки да определят **индикативни национални цели за енергийна ефективност до 2020 г., основаващи се на първичното или крайното енергийно потребление.**

Директивата въвежда **коренно нов подход за насърчаване на енергийната ефективност в Европейския Съюз**, като внася правно обвързващи мерки, с цел да подтикне държавите-членки да умножат усилията си в по-ефективното използване на енергия на всички етапи от енергийната верига – от преобразуването на енергията, нейния пренос и разпределение до крайното ѝ потребление.

Изчисляване на общото количество енергийни спестявания, които трябва да бъдат постигнати в рамките на 7-годишния период на задължение (2014 г. - 2020 г.) се равняват на 1,5% от крайното енергийно потребление, като се вземат средните стойности за последния тригодишен период преди 1 януари 2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

С оглед направените в Приложение V, част 2, т.(е) от Директивата разяснения за живота на действие на мерките, всяка реализирана мярка по енергийна ефективност се предполага, че трябва да реализира енергийни спестявания не само в годината на нейното изпълнение, но и през следващите години (поне до 2020 г.), в които тя действа.

Следователно общото количество спестявания, които трябва да бъдат достигнати през целия период на задължението по чл.7 от Директивата е сума от **кумулятивното нарастване**, в проценти: 2014-1,5%; 2015-3,0%; 2016-4,5%; 2017-6,0%; 2018-7,5%; 2019-9,0%; 2020-10,5%.

Всичко 42% от 2014 г. до 2020 г. включително.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Въвеждане на чл.7 от Директива 2012/27/ЕС в националното законодателство:

За изчисляване на общото количество енергийни спестявания, които трябва да бъдат постигнати в периода на изпълнение на целта, България използва данни от Националния статистически институт. Крайното енергийно потребление на сектор Транспорт е изключено от изчислението.

Показател	2010	2011	2012	Средно
КЕП без транспорт	5990	6337	6173	6167

Средни продажби на енергия на крайни потребители за периода 2010-2020 г., в хил.тне
(източник НСИ)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Година	Задължения без транспорт	Допустимо 25% намаление
2014	92,50	69,38
2015	185,00	138,75
2016	277,50	208,13
2017	370,00	277,50
2018	462,50	346,88
2019	555,00	416,25
2020	647,50	485,63
Всичко	2590,00	1942,50

Схема на задълженията по години (2014-2020), в хил.тне (източник НПДЕЕ)

България възнамерява да се възползва от пълното използване на допустимото 25% намаление по Директивата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

При определянето на задължените страни, република България счита за необходимо да включи всички енергоразпределителни предприятия и/или предприятията за продажба на енергия на дребно, включително и предприятията за разпределение на транспортни горива или предприятията за продажба на транспортни горива на дребно.

Задължените лица са търговците на енергия, които отговарят на някое/някои от следните условия:

А. Продават енергия на крайните потребители на енергия повече от еквивалента на 75 GWh (6.45 ktOE) годишно за предходната календарна година, в т. ч.:

- търговци с електрическа енергия, които продават електрическа енергия на крайни потребители на енергия повече от 75 GWh годишно;
- топлопреносни предприятия, които продават топлинна енергия на крайни потребители на енергия повече от 75 GWh годишно;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

- търговци с природен газ, които продават на крайни потребители на енергия повече от 8 млн. нормални кубически метра годишно;
- търговци с течни горива, които продават на крайни потребители на енергия повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно (с изключение на горивата за транспортни цели);
- търговци с твърди горива, които продават на крайни потребители на енергия повече от 13 хил. тона твърди горива годишно;

Б. Чийто персонал за предходната година наброява повече от 10 души, независимо от количеството търгувана енергия;

В. Които имат годишен оборот и/или годишен баланс за предходната година, надвишаващ 3,9 млн. лв., независимо от количеството търгувана енергия.

Република България възнемерява да не включва в схемата за задължения предприятия за разпределение или продажба на транспортни горива на дребно.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

IV. ТЪРГУЕМИ БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ

Белите сертификати са е **счетоводен инструмент**, който доказва, че определено количество енергия е спестено на определено място и за определен период от време. Успоредно с това, белите сертификати са и **търгуем инструмент**, който принадлежи първоначално на лицето, реализирало спестявания чрез изпълнение на проект за енергийна ефективност или е придобило в последствие правата върху тези спестявания, тъй като белия сертификат може да бъде регистриран и търгуван.

Белите сертификати не заместват съществуващите политики и мерки в областта на енергийните спестявания, а по-скоро се явяват като тяхно допълнение.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Сертификатите биват генерирани основно от незадължени лица, които реализират проекти за енергийни спестявания при крайния потребител на пазарен принцип. Сертификатите могат да бъдат генерирани и чрез реализация на проекти за енергийна ефективност, които се различават от обичайната бизнес практика на пазара. Точно такава практика се явява задължението на търговците на енергия да предприемат мерки за енергийна ефективност при крайния потребител, които са в съответствие с предварително определен процент от техните годишни доставки на енергия. Ако търговците на енергия не постигнат задължителната годишна целева стойност на спестена енергия и не закупят липсващите им бели сертификати, те трябва да заплатят неустойка, като неизпълненото задължение се добавя към последващото им годишно задължение.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Търговците на енергия могат да използват сертификата за съблюдаване на собствените си цели или, ако са генерирали повече от необходимите сертификати, могат да ги продадат на други задължени лица, които не са достигнали своите цели.

Схемата за Търговия с Бели Сертификати гарантира, че общото спестяване на енергия се постига с възможно най-малко разходи, а сертификатите удостоверяват, че общата цел за спестяване на енергия е изпълнена.

Белите сертификати са и тясно свързани с търговията с емисии, тъй като генерирането на допълнителни спестявания на енергия чрез схемата за търговия на бели сертификати, води до спестяване на първична енергия и от там и до намаляване на емисиите на парникови газове.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Схемата за ТБС трябва да гарантира ефективност и прозрачност и да насърчава различни инвестиции в областта на енергийната ефективност, без да се налага допълнителна тежест върху бюджета, върху задължените и не-задължени лица, участниците на пазара на енергоефективни услуги и крайните потребители на енергия.

В разработения през 2013 г. „Доклад за напредъка по енергийна ефективност в Европейския съюз“, във връзка с постигнатото ниво на прилагане на Директива 2006/32/ЕО, се констатира, че задълженията за енергийна ефективност и схемите за бели сертификати са довели до големи спестявания от очакваните при по-ниски от предвидените разходи.

Системата на **белите сертификати** е призната на световно ниво като един от пазарните механизми за насърчаване на енергийната ефективност.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

V. ПРИЛОЖНИЕ НА БЕЛИТЕ СЕРТИФИКАТИ В МЕЖДУНАРОДНИЯ ОПИТ

Много от държавите-членки, в това число и България, изпитват затруднения с въвеждането на всички изисквания на директивата. Това налага намирането на разнообразни механизми, включително пазарни, за стимулиране на допълнителните усилия за въвеждане на мерки за енергийна ефективност.

Детайлният анализ на успешно въведени механизми за търговия с ценни книжа, издадени въз основа на осъществени енергийни спестявания, в шест европейски и три не-европейски държави, представлява богата база на добри практики, която да бъде ползвана при внедряването на механизма в България.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Анализът на действащите законодателни, организационни и финансови структури на пазарите на ТБС в страните от Европейския Съюз (Италия, Франция, Великобритания, Дания, Полша, Белгия), Австралия, САЩ (Щат Кънектикът) и Китай показва различни схеми за бели сертификати, с присъствие на различни елементи, променливи и варианти.

Анализът на схемите, прилагани от избраните страни, е използван за получаването на всички елементи, които са необходими с цел да се създаде ефективна схема, за предлагане на модел за въвеждане в Република България.

Институционалните органи, специфични за всяка държава, са различни. Дизайнът на схемите за бели сертификати варира значително във всяка страна и тяхното изпълнение е силно повлияно от първоначалните цели на политиката, пазарната структура и институционалните условия, както и традициите на политиката във всеки един национален контекст.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Не може да се определи кой е приложил най-добрата схема, тъй като "най-добра" схема в абсолютно изражение няма. Всяка от страните прави своя избора за най-подходящата конфигурация.

В редица държави членки на Европейския Съюз към днешна дата има въведени или предложени схеми за търговия с бели сертификати на пазарен принцип. В основата им стои задължението за количествени енергийни спестявания вменено на дистрибутори, доставчици и други, чрез доказване и сертифициране на проектите за оптимално използване на енергията.

Издаването на сертификати се осъществява вследствие на верификация на енергийните спестяваия от страна на обществен орган.

Сертификати се изтеглят от обращение след като бъдат използвани от индивидуално задължено лице, за да докаже постигнати цели спрямо предварително зададена цел.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Съществен практически елемент от схемата са компаниите за енергийна ефективност (ЕСКО). В последния доклад на Европейската комисия (Bertoldi et al, 2014) се дефинира ЕСКО като „компания, която предлага услуги, свързани с енергетиката, включващи проекти по внедряване на енергийна ефективност, както и други устойчиви енергийни проекти”.

По дефиниция тези дружества сключват споразумения за енергийна ефективност (Energy Performance Contract – EPS) със своите клиенти, като в основата стои гаранцията за постигане на поставените цели. Договорният модел може да бъде базиран на „споделени икономии” или „гарантирани икономии”. Разликите произхождат от различни модели на финансиране и споделяне на риска между компанията и клиента.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

VI. СХЕМА НА МЕХАНИЗЪМ ЗА ТЪРГОВИЯ С БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ (ТБС) В БЪЛГАРИЯ

За повишаване на нивото на изпълнение на мерки за енергийни спестявания в България, е подходящо въвеждането на насърчителен механизъм за “Търговия с Бели Сертификати – ТБС”, в който да вземат участие не само задължените лица, а и всички други заинтересовани страни, на пазарен принцип.

Успешното въвеждане на механизма за търговия с енергийни спестявания ще породи значително търсене в страната на търговски обезпечени проекти за енергийна ефективност, без да се разчита на бюджетни субсидии.

Избрания модел предвижда максималното използване на действащото законодателство, на съществуващите административни структури и на действащата схема за задължения в страната. Вариантът минимизира административните разходи за въвеждане на механизъм за търговия с бели сертификати (ТБС) в страната.

Приложената по-долу схема илюстрира заинтересуваните страни и техните взаимоотношения.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ЛЕГЕНДА

- КЕВР: Комисия за Енергийно и Водно Регулиране.
- АУЕР: Агенция за Устойчиво Енергийно Развитие. Юридическо лице на издръжка на държавния бюджет със статус на изпълнителна агенция към Министерството на Енергетиката.
- ФЕЕВИ: Фонд за Енергийна Ефективност и Възобновяеми Източници. Ще има отговорността да събира средствата, произтичащи от насърчаващия компонент на тарифата, заплатен от крайния потребител, с цел подпомагане механизма на БС, и доходите, произтичащи от заплащането на евентуални санкции от страна на задължените лица.
- БЪЛГАРСКА ФОНДОВА БОРСА: Ще бъде пазарната платформа за търговия с БС.
- ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА: търговци на енергия към крайния потребител, които отговарят на някои от следните характеристики:
 - Обем на продажба към крайния потребител през предходната година, надвишаващ 75 GWh (6,45 ktoe). Могат да бъдат:
 - Търговци на електроенергия с обем на годишни продажби над 75 GWh;
 - Търговци на топлинна енергия с обем на годишни продажби над 75 GWh;
 - Търговци на природен газ с обем на годишни продажби над 8 Nm³;
 - Търговци на течни горива (с изключение на горивата за транспорт) с обем на годишни продажби над 6.500 тона;
 - Търговци на твърди горива с обем на годишни продажби над 13.000 тона;
 - Фирми с повече от 10 служителя през предходната година, независимо от обема търгувана енергия;
 - Фирми с обем на дейност, надвишаващ 3,9 млн. лева през предходната година, независимо от обема на търгувана енергия.
- НЕЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА: всички лица, които искат да приложат мерки за енергийна ефективност (освен енергийните одитори):
 - ЕСКО: Фирми за Енергийни Услуги със специфични компетенции в сферата на енергийната ефективност;
 - ЧАСТНИ ЛИЦА: Фирми, жилищни блокве и др.
- ЕНЕРГИЕН ОДИТОР: Фирми, изпълняващи одит за енергийна ефективност; определят необходимите мерки за осъществяване и контролират постигнатите чрез тях резултати, упълномощавайки заинтересованите лица да изискат БС.
- Крайни Потребители, Финансови Институти, Доставчици на Технологии и Квалифициран Персонал: *Индиректни участници.*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Институциите, които са избрани да участват в механизма на белите сертификати в България, са съществуващи към настоящия момент, с което се избягват административни разходи. В някои случаи ще им бъдат възложени нови дейности.

По-конкретно, става въпрос за:

- **МЕ** – Министерство на Енергетиката;
- **КЕВР** – Комисия за Енергийно и Водно Регулиране;
- **АУЕР** – Агенция за Устойчиво Енергийно Развитие;
- **ЦД** – Централен Депозитар
- **БФБ** – Българска Фондова Борса;
- **ФЕЕВИ** – Фонд Енергийна Ефективност и Възобновяеми Източници.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

МЕ е орган на българското правителство, определящ енергийната политика на страната чрез развитието на конкурентен вътрешен и интегриран външен пазар, изграждане на надеждна инфраструктура, диверсификация и сигурност на източниците и маршрутите за доставка на енергийни ресурси, както и подобряване на енергийната ефективност.

В сферата на механизма за търговия с бели сертификати министерството ще изпълнява дейности, свързани с:

- актуализация на нормативната рамка и определяне на годишните цели за енергийни спестявания;
- одобрение на предложени специализирани методики за реализиране на енергийни спестявания от страна на заинтересувани лица или АУЕР.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

КЕВР е независим орган, който издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии за производство на електрическа и/или топлинна енергия, за пренос на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ, за разпределение на електрическа енергия или природен газ, регулира цените в случаите, предвидени в ЗЕ и приема подзаконовите нормативни актове, предвидени в ЗЕ.

В сферата на механизма за търговия с бели сертификати комисията ще изпълнява дейности, свързани с:

- уведомяване към МЕ и АУЕР за количеството електроенергия, топлинна енергия, природен газ, продадени през предходната година на националния пазар от задължените и незадължени лица, с цел определяне на индивидуалните цели на задължените лица;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

- определяне на размера на стойност за обратно изкупуване на БС, която ще бъде възстановена на задължените лица, при предаване/анулиране на брой бели сертификати;
- определяне размера на санкцията, която ще бъде наложена в случай на неизпълнение на задълженията от страна на задължените лица;
- определяне чрез методика размера на компонента от тарифата за енергията, която ще бъде заплатена от крайния потребител, с цел частично покритие на стойността за обратно изкупуване на БС, определена за задължените лица при изпълнение на задълженията им, солидарната компонента за енергийно бедните, административните разходи от страна на АУЕР и други държавни институции, свързани с управлението на процеса на проверка на енергийните спестявания, контрола, промотирането и управлението на механизма за бели сертификати.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

АУЕР е Агенция за Устойчиво Енергийно Развитие със статут на изпълнителна агенция към министъра на енергетиката. Изпълнява ролята на пряк координатор между основните участници на пазара във връзка с дейностите по повишаване на енергийната ефективност, фирмите, извършващи обследвания за енергийна ефективност и сертифициране, задължените лица и крайните потребители на енергия.

В правомощията на **АУЕР** е възложено управлението, изпълнението и контрола на основните дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени със Закона за енергийната ефективност, включително взаимодействие с органите на държавната власт и с органите на местното самоуправление, със сдружения на работодатели, с браншови организации, сдружения на потребители и с юридически лица с нестопанска цел по изпълнението на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

В сферата на механизма за търговия с бели сертификати, АУЕР ще играе ключова роля, тъй като ще поеме всички дейности, свързани с управлението, оценката и сертифицирането на енергийните спестявания, произтичащи от приложени мерки за енергийна ефективност. По-специално, АУЕР ще изпълнява следните дейности:

- уведомяване на задължените лица на обема на техните задължения, изчислени на основа на годишната информация, подадена от КЕВР, във връзка с количеството продадена от тях на националния пазар електрическа енергия, природен газ, твърди и течни горива;
- уведомява заинтересованите лица, дали предложените от тях мерки отговарят на изискванията за издаване на бели сертификати;
- издава брой бели сертификати, съответстващ на количеството отчетени енергийни спестявания;
- поддържа регистър на белите сертификати;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

- осъществява контрол на случаен принцип, относно реалното изпълнение от страна на заинтересованите лица на отчетените мерки за енергийни спестявания;
- към 31 март всяка година проверява изпълнението на поставени цели от страна на задължените лица; в случай на неизпълнение, уведомява ФЕЕВИ, относно наложените санкции;
- отговаря за анулирането на белите сертификати при изпълнение на индивидуалните задължения от страна на задължените лица;
- уведомява ФЕЕВИ за броя на анулираните бели сертификати на задълженото лице;
- упълномощава ФЕЕВИ да заплати сумите за насърчение към задължените лица, изпълнили своите цели;
- извършва предварителна оценка за съответствие на подадените нови специализирани методики за оценка на енергийни спестявания от страна на заинтересовани лица и одитори.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ФЕЕВИ е юридическо лице, създадено по силата на Глава 4, раздел I от **Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ)** от 2004 г. ФЕЕВИ управлява финансови ресурси, получени от Република България от Глобалния екологичен фонд (ГЕФ) с посредничеството на Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) и от други донори. Фондът е напълно **независимо** от всички държавни институции и агенции **юридическо лице** и осъществява дейността си в съответствие със ЗЕЕ, Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), действащото в страната законодателство и споразуменията с донорите.

Структуриран е като **самофинансиращ се търговски механизъм** и съсредоточава усилията си върху подпомагане на инвестициите в енергийна ефективност и върху поощряване развитието на действащ пазар за енергийна ефективност в България.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

В сферата на механизма за търговия с бели сертификати, ФЕЕВИ ще изпълнява дейности, свързани с:

- финансово управление на средствата, получени от насърчителния компонент на тарифата за енергия, с цел подпомагане механизма за търговия с бели сертификати и възстановяване на авансираните административни разходи от страна на Държавния Бюджет към АУЕР, КЕВР и други държавни институции свързани с механизма;
- изплащане на средства (компенсиращи) на задължените лица, изпълнили своите цели;
- събиране на средства, произтичащи от заплащането на санкции от страна на задължените лица при неизпълнение на поставените им цели.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ЦД - Централният депозитар АД е учредено като акционерно дружество на основание чл.91 от Закона за ценните книжа, фондовите борси и инвестиционни дружества (ЗЦКФБИД). Правното му положение е уредено главно в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) и Правилник за дейност на ЦК. Съгласно нормативните актове, ЦД има следните основни функции:

- Регистриране на безналични ценни книжа;
- Поддържане на акционерни регистри на търгуваните дружества;
- Поддържане на регистър на сделки с ценни книжа;
- Обездвижване на налични ценни книжа, които са обект на публична търговия;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Ролята на Централния депозитар при механизма на търгуване с бели сертификати, се заключава в следното:

- Води регистър на безналичните финансови инструменти (вкл. бели сертификати) – регистрирана система на безналични финансови инструменти. Това означава, че белите сертификати след като бъдат издадени от АУЕР, следва да бъдат надлежно регистрирани в ЦД, за да се трансформират в правновалиден документ;
- Организира и управлява системата за клиринг и сетълмент на безналични финансови инструменти (вкл. бели сертификати);
- Предоставя на АУЕР информация за: а/ извършените сделки с бели сертификати, б/ датата на сделките, в/ уникалния номер на белия/те сертификати, които са сменили своя титуляр, г/ предходен и последващ титуляр на белите сертификати, участващи в транзакциите, индивидуализирани, чрез уникалния им номер. Тази информация служи за актуализиране на Регистъра на белите сертификати, поддържан от АУЕР и вписване на промяна в обстоятелствата по индивидуалните партии на титулярите на бели сертификати – задължени и незадължени лица.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ИП - Инвестиционен посредник е дружество (банкова или небанкова институция) с основен предмет на дейност покупка и продажба на ценни книжа. Ако едно лице иска да търгува на регулирания пазар, е необходимо да използва услугите на лицензиран инвестиционен посредник. Същността и предмета на дейност на инвестиционния посредник са очертани в чл.5 Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), според който *„Инвестиционният посредник е лице, което по занятие предоставя една или повече инвестиционни услуги и/или извършва една или повече инвестиционни дейности.”* Сделките на фондовата борса се извършват от брокери, които са служители на инвестиционните посредници. За целта, лицето, което иска да търгува на регулирания пазар следва да сключи договор за услуга с инвестиционния посредник.

Предвид това, че по правната си природа белите сертификати са безналични ценни книги (книжа), то същите, могат да се търгуват единствено на регулираните и нерегулираните пазари на финансови инструменти. Ето защо е необходимо титулярите на бели сертификати, да сключат договор за управление с избран от тях лицензиран инвестиционен посредник. Заинтересованите лица – клиенти, ще имат достъп до БФБ единствено чрез лицензирания инвестиционен посредник.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

БФБ - Българската фондова борса е лицензирана многостранна система за търговия с финансови инструменти. В сферата на механизма за търговия с бели сертификати, БФБ организира платформа и управление на пазара за търговия на бели сертификати;

Наличните към този момент сегменти на Борсата, не са обозначени като възможни за търговия на финансови инструменти от типа на белите сертификати. Нещо повече, за всеки един сегмент са изброени книжата, които могат да се търгуват на него. В този смисъл са възможни следните варианти за приложение:

- Преглед на сегментите и възможност за допускане до търговия на ТБС на един от съществуващите;
- Създаване на нов сегмент за търговия на ТБС.

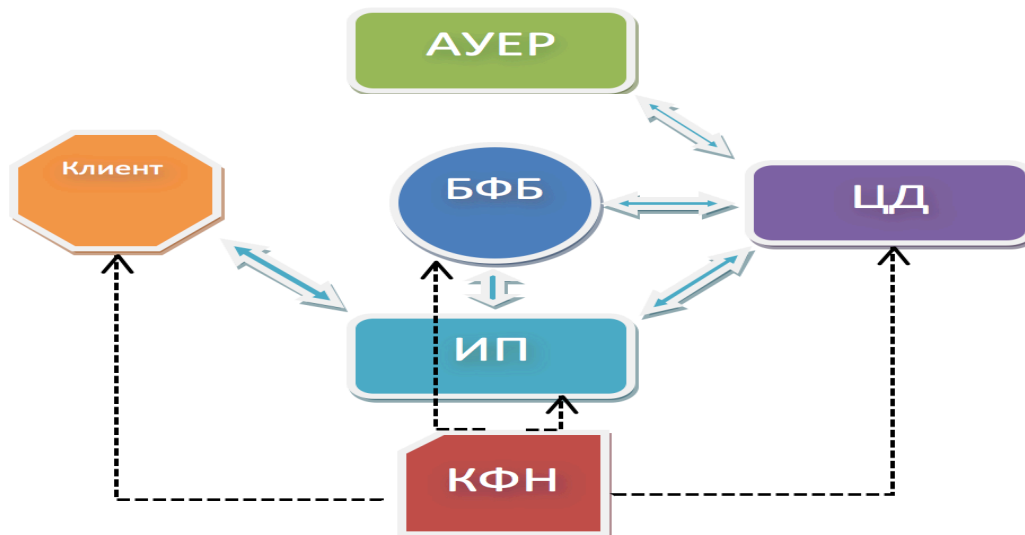
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Участници в механизма:

- БФБ – Българска фондова борса;
- АУЕР - Агенцията за устойчиво енергийно развитие;
- ЦД – Централен депозитар АД. Поддържа подрегистри на финансови инструменти, осъществява клирингови функции, включително по DVP сделки (доставка срещу плащане);

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

- ИП – Инвестиционни посредници – лицензирани да посредничат за сключване на сделки с финансови инструменти;
- КФН – Комисия за финансов надзор. Нейните органи и оправомощени длъжностни лица упражняват надзор върху дейността на регулираните пазари на ценни книжа, Централния депозитар, Фонда за компенсирание на инвеститорите, инвестиционните посредници, колективните инвестиционни схеми, националните инвестиционни фондове и управляващите дружества, лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, физическите лица, които непосредствено извършват сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации, публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа;
- Клиент – физически и юридически лица, които участват в търговията с финансови инструменти от тип ТБС. Крайните клиенти имат достъп до регулирания пазар (БФБ) единствено чрез лицензирани ИП.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Задължени Лица: В рамките на илюстрирания хибриден модел, задължените лица изпълняват най-малко 50% от индивидуалните си цели чрез директно прилагане на мерки за енергийни спестявания към крайния потребител. Останалата част от индивидуалните годишни цели, задължените лица могат да изпълнят чрез закупуване на съответното количество бели сертификати. Задължените лица не могат да прехвърлят задълженията си към трети лица. В случай на установяване на неизпълнение на поставените индивидуалните цели, задълженото лице бива санкционирано. Санкцията се внася от задълженото лице в ФЕЕВИ. Изплатената санкция не отменя неизпълненото задължение, което се сумира към задълженията за следващата година, предвидени на база продадено количество енергия. При повторно неизпълнение на поставените индивидуални цели, се активира процедура за отнемане на лиценза за търговия с енергия.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

В случай на изпълнение на индивидуалните цели, съответното количество бели сертификати се анулират, а задълженото лице получава от ФЕЕВИ насърчителна стойност за всеки един от тях, на база определена от КЕВР цена и методика.

При преизпълнение на индивидуалните цели, задълженото лице може да използва съответните бели сертификати за покриване на последващите си задължения или да ги търгува на пазара.

При изпълнение на индивидуалните си цели чрез реализиране на дългосрочни мерки, с технически живот на същите по-дълъг от пет години, кумулативната стойност на спестяванията ще бъде разпределена пропорционално в рамките в пет-годишен период.

При изпълнение на индивидуалните си цели чрез реализиране на краткосрочни мерки, с технически живот на същите по-кратък от пет години, кумулативната стойност на спестяванията ще бъде разпределена пропорционално в рамките на двугодишен период.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Незадължени Лица: Всяко юридическо лице, изпълняващо мерки за енергийни спестявания в съответствие с определените от МЕ и АУЕР процедури за заявяване, реализиране и отчет, може да се регистрира в Агенцията като допустимо лице. За реализираните енергийни спестявания от незадължените лица, АУЕР регистрира съответното количество бели сертификати. Пазарно ориентираното участие на незадължените лица при реализирането на мерки за енергийни спестявания гарантира, че индивидуалните задължения и националните цели на България, ще бъдат изпълнени на най-ниска пазарна цена.

Крайни потребители могат да бъдат разделени в две основни групи: активни и пасивни. Активните потребители са бенефициенти на комплексни мерки за енергийна ефективност. Реализираните енергийни спестявания генерират директни икономии при активните крайни потребители и повишават качеството на живот. Пасивните крайни потребители не се възползват от комплексната услуга за енергийна ефективност.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Механизмът на ТБС е пазарно ориентиран и всички крайни потребители участват директно само в добавката, определена от КЕВР, за компенсирание на задължените лица и компенсирание на държавния бюджет за авансираните административни разходи. Стойността на направените инвестиции при крайните потребители е в пъти по-висока от добавката, която те заплащат в енергийната си сметка. Реализираните инвестиции, водещи до енергийни спестявания, се компенсират чрез икономия на енергия.

Успешното въвеждане на механизма за ТБС ще доведе до по-устойчиво производство и потребление, създавайки допълнителни пазарни възможности за **финансовите институции, доставчиците на високоефективни технологии** и последващо търсене на **квалифициран персонал**.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

VII. ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ТЪРГОВИЯ С БЕЛИ СЕРТИФИКАТИ

Предложеният хибриден модел не налага въвеждането на нови държавни органи, минимизирайки по този начин икономическата тежест върху бюджета. Крайният потребител е бенефициент на мерките за енергийни спестявания, които водят до по-ниска консумация на енергия и съответно намаление в крайната сметка за енергопотребление.

В същото време, моделът предполага осъществяване на финансови потоци на пазарен принцип между участниците в механизма, което ще има благоприятно въздействие върху производителността, ефективността на ресурсите, въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти, научноизследователска и развойна дейност. Задължените лица, изпълнявайки своите задължения, ще подобряват качеството на различни инсталации при крайния потребител, което ще доведе до по-висока ефективност и по-нисък разход на енергия.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Получаваното от търговците насърчение, е частична компенсация за извършените от тях разходи за административни услуги и доказване на енергийни спестявания, което към настоящия момент не получават. За покриването на евентуални количества неосъществени спестявания, задълженото лице ще може да се обърне към други задължени или незадължени лица, които предлагат количество осъществени спестявания на пазарен принцип. Търсенето и предлагането на определен продукт води до конкурентност, която от своя страна понижава цената на продукта.

По този начин моделът ще има последици върху икономическия растеж чрез допринасяне за подобрене на условията за инвестиции и функциониране на пазара. Незадължените лица, които пожелаят да имат достъп до пазарния механизъм на бели сертификати, също ще получат, чрез продажба на белия сертификат, който са получили при доказване на изпълнени мерки за енергийни спестявания, финансов доход, който не инкасират в настоящия момент.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Ако към днешна дата едно незадължено лице извърши мерки за енергийна ефективност по свое желание с цел повишаване стандарта на работното място или личното житейско пространство, подобрене на производствена система и други, или поради необходимост, то осъществява инвестиция, която повишава качеството на живот или реализира добавена стойност от използваният работен ресурс. Обикновено тези действия водят и до намаление на разхода на енергията, което е в полза на инвеститора в дългосрочен период. Възможността обаче да се получат бели сертификати срещу споменатите извършени дейности, би позволило на незадълженото лице, което ги е извършило, да продаде получените сертификати на пазара и по този начин да реализира допълнителни приходи в краткосрочен период. В някои случаи това би позволило от финансова гледна точка да се направят и допълнителни инвестиции в сферата на енергийната ефективност, което допринася за развитието на пазара и в същото време позволява реалното осъществяване на енергийни спестявания, които страна ни е поела отговорност пред Европейската Общност да изпълни.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

В такъв смисъл, много от реализираните до сега спестявания не са отчетени, тъй като лицето, което ги е осъществило, не е информирало компетентните органи, които от своя страна не са ги регистрирали и отчетели. Възможността за участие на пазара на белите сертификати от страна на незадължените лица, ще позволи отчитането на такива спестявания.

Транспонирането на Директива 2012/27/ЕС в българското законодателство определя задължителните стойности на енергийни спестявания, които страната ни трябва да реализира. Това от своя страна определя минималния брой бели сертификати.

Бял Сертификат: Стойността на един Бял Сертификат на българския пазар се определя като **един тон нефтен еквивалент първична енергия (1 БС = 1 toe).**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Определената насърчителна добавка, дори при 100% изпълнение на индивидуалните цели от страна на задължените лица - търговци на енергия, ще рефлектира в сметката на крайния потребител, на годишна база, в размер вариращ между 0,525% и 0,750%.

Механизмът за Търговия с Бели Сертификати ще насърчи извършването на инвестиции в иновативни високотехнологични системи и внедряването на енергийно ефективни практики при **крайния потребител** от страна на задължени и незадължени лица на възможно най-ниска пазарна стойност. Реализираните проекти за енергийни спестявания ще надхвърлят многократно добавката в сметката на крайния потребител, която ще насърчава частично само индивидуалните цели на задължените лица.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Финансови институции: Кредитират задължените и незадължените лица за реализация на мерки за енергийни спестявания, подпомагайки по този начин развитието на пазара и генерирайки финансов приход за самите институти. Белият Сертификат, в качеството си на финансов инструмент, ще спомогне за по-лесния достъп до кредити от страна на заинтересованите лица. Общият кумулативен размер на енергийните спестявания, в периода 2014-2020 г., разпределени като индивидуални цели на задължените лица - търговци на енергия, се равнява на 1942,50 ktоe, еквивалентни на повече от **15.000.000.000 лв.** инвестиции в сектора на високоефективните технологии или около 5% от БВП на страната за седемгодишния отчетен период.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

Доставчици на технологии: Стимулирането на енергийно ефективния пазар посредством механизма за Търговия с Бели сертификати ще доведе до интензивно технологично обновление и реструктуриране на производствените системи и домакинствата от по-енергоемки към по-малко енергоемки потребления. Предвид инвестиционните обеми, предвидени в периода 2014-2020 г., доставчиците на високоефективни технологии ще бъдат стимулирани да отговорят с иновативни продукти на изискванията на така сформирания пазар.

Високо квалифициран персонал: Внедряването на иновативни технологии изисква подготовката и назначаването на висококвалифициран персонал, със съответното положително въздействие върху функционирането на пазара на труда.

Икономическите и технологични ефекти на предложения хибриден вариант за внедряването на механизъм за Търговия с Бели сертификати, спомагат за намалението на интензивността на българската икономика, като успоредно с това имат и положителен екологичен ефект, водейки до намаление на парниковите емисии, което е една от основните цели на България, като държава-членка на Европейския съюз.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

VIII. ФИНАНСОВ АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА ЗА ЦЕНИТЕ НА ПОТРЕБЛЕНИЕТО

АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ТБС (1 тон нефтен еквивалент спестена енергия = 1 бял сертификат)			
Базови условия:			
1. Обхват на схемата за задълженията (КЕП без транспорт)	:	6.167 ktoe	
2. Коефициент на преобразуване	:	1 ktoe	= 11,632 GWh
3. Осреднена цена на електроенергия	:	130 лв / MWh	
2. Осреднена цена на продаваната енергия	:	1,5 млн.лв / ktoe	
3. Обем на търговията с енергия	:	9.325 млн.лв	
4. % на годишните спестявания	:	1,5 %	
5. Обем на годишните спестявания	:	92,5 ktoe	
6. Допустимо 25 % намаление на обем на годишните спестявания	:	69,38 ktoe	
7. Брой бели сертификати КЕП	:	69.375 броя	
8. Брой бели сертификати ПЕП	:	138.750 броя	
			N.B. (toe x 1) броя в крайна енергия или (toe x 2) броя в първична енергия в съответствие с енергийния баланс
9. Сума на таксите	:	50 лв	
10. Приходи от такси	:	3,5 млн.лв	
11. Разходи за одит за издаване на 1 бял сертификат	:	300 лв (одит на сграда при 1 лв/кв.м)	
12. Разходи за одитиране на всички сертификати	:	21 млн.лв	
13. Разходи за администриране на процеса	:	240 хил.лв/год. (10 души x 2 000 x 12 месеца)	
14. % Добавка към тарифата	:	0,525 %	
15. Добавка към тарифата	:	49,0 млн.лв	
16. Брой енергийно бедни домакинства	:	300 хиляди	
17. Осреднен разход на енергия	:	1 toe / годишно	
18. Осреднена цена на закупената енергия	:	1.500 лв / годишно на домакинство	
19. % Компенсацията за енергийно бедни домакинства	:	1 %	
20. Компенсацията за енергийно бедни домакинства	:	15 лв / годишно на домакинство	
21. Разход за компенсиране на бедните домакинства	:	4,5 млн.лв	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

	ПРИХОДИ				РАЗХОДИ					БАЛАНС
	Добавка към тарифата	Такси	Санкции	ОБЩО приходи	Одит / проверка	Адм. дейности (2)	Насърчения (1)	Помощи за енергийно бедни домакинства	ОБЩО, разходи	
За 1 БС, лева	706	50	0	756	300	6	385	65	756	0
Общо, млн.лева	49,0	3,5	0	52,4	20,8	0,4	26,7	4,5	52,4	0

(1) Насърченията са определени на базата на зануляване на баланса приходи/разходи.

(2) Разходите за административни дейности са определени на базата на съществуващи дейности в АУЕР.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

В заключение може да се обобщи, че очакваните финансови резултати от прилагането на механизма за ТБС, предвид кумулативния размер на енергийните спестявания, в периода 2014-2020 г., равняващи се на 1942,50 ktoe, са еквивалентни на повече от 15.000.000.000 лв. инвестиции в сектора на високоефективните технологии или около 5% от БВП на страната за седемгодишния отчетен период, срещу увеличение на годишна база на тарифата на крайния потребител от 0,525 %.

Изготвил колектив на „ТРАКТЕБЕЛ БЪЛГАРИЯ ИНЖЕНЕРИНГ“ ДЗЗД, както следва:

икономист Елена Дилкова, България Инженеринг ЕАД

акд. инж. Пламен Дилков, България Инженеринг ЕАД

инж. Георги Начев, България Инженеринг ЕАД

икономист Ани Иванова, България Инженеринг ЕАД

икономист Васка Грудева, България Инженеринг ЕАД

инж. Дончо Василев, България Инженеринг ЕАД

инж. Марко Балдини, Трактебел Инженеринг Италия

инж. Еудженио Феро, Трактебел Инженеринг Италия

инж. Киара Ди Силвестро, Трактебел Инженеринг Италия

инж. Клаудио Аутобели, Трактебел Инженеринг Италия

България Инженеринг ЕАД

TRACTEBEL Engineering
GDF SUEZ